

Otázka: Člověk jako součást společnosti

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Zuz_

-Lidské potřeby jsou uspokojovány prostřednictvím společnosti

Chudé společenské působení má za následek zpoždování psychického vývoje dítěte-
potřebuje citový vztah

-Neschopnost jedince zaměřit se na oblasti poznávání a učení může být důsledkem duševních
chorob nebo negativních prožitků v dětství či neúspěchů

= PORUCHY ZAMĚŘENOSTI:

Deprivace (strádání):

a.) činnostní- nedostatek podnětů, které by motivovaly

b.) senzomotorické- neuspokojení pohybových potřeb

c.) citové- neuspokojení potřeb mezilidských vztahů

při dlouhodobé deprivaci především v prvních letech života může dojít k vytvoření
deprivačního syndromu- aktivní (agresivita, hlučnost, snaha o upoutání pozornosti)

pasivní (apatie, opožděnost)

může vést k delikventnímu chování
podmínky vedoucí k psychickému strádání:
sociální izolace
dlouhodobé odloučení od rodičů
ústavní výchova
nepříznivá rodinná situace

Frustrace- člověku je dlouhodobě bráněno uspokojovat své potřeby
snaha čelit frustraci probíhá různými způsoby:
útekem do fantazie
agrese (násilné chování vůči sobě i ostatním)
rezignace- neschopnost činnosti
regrese (člověk se chová jako dítě, vyžaduje ochranu, chce vzbudit soucit)
transgrese (předčasné dospívání)
potlačení (snaha nemyslet na zážitek a vytěsnit ho)
somatizace (napětí z frustrace není odreagováno, může způsobit zvýšený tlak)
identifikace (nepříjemný zážitek vede ke ztotožnění se se vzorem)

V životě je důležitá tzv. realizace osobnosti- člověk plně rozvíjí své schopnosti, směřuje k vytyčeným cílům a hledá smysl vlastního života.

Předpokladem sociálního styku s ostatními lidmi je interakce a komunikace

INTERAKCE= proces, kdy působí jedinec nebo skupina na dalšího jedince nebo skupinu (i cizinci)

KOMUNIKACE= s její pomocí sdělujeme lidem informace

meziosobní (dialog) x skupinová (přednáška) x masová (pomocí sdělovacích prostředků)

verbální (řeč) x neverbální (mimika, gesta, smích..)

symetrické (každý má stejný prostor se vyjádřit) x asymetrická (jeden má víc času)

formální x neformální

harmonická (dojde ke shodě) x konfliktní (neuspokojení pocitů v důsledku hádek)

služky komunikace: komunikátor- sděluje informaci

komunikant- přijímá informaci

ŘEČ= znaková soustava nebo soustava symbolického chování. Prostředkem mluvené řeči je jazyk

-mimické, gestikulační, zvukové, psané

fce řeči: pojmenování věcí a jevů

vytváření vztahů

exprese= vyjádření myšlenek

Socializace

proces, kdy si dítě hledá své místo ve společnosti a snaží se začlenit

podstatou- porozumění společnosti

dítě internalizuje- osvojuje si chování společnosti

hraje sociální roli podle očekávání

socializační činitelé:

I. Instituce- rodina- vštěpují první návyky

- škola- dítě se učí žít ve větším kolektivu, respektovat pravidla, zvládat zkoušky, přijímá nové znalosti, učí se zvládat úkoly a být za ně ohodnocen

II. Jednotlivec- vrstevníci (člověk přijímá názor převládající ve skupině ke které náleží)

idoly (snaha vžít se do role a kopírovat postoje a názory)

způsoby socializace: imitace- nápodoba

sugesce a autosugesce- přejímání názorů

sympatie a citová nákaza (smutek na pohřbu, radost na svatbě)

| Strana 3 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/clovek-jako-soucast-spolecnosti-maturitni-otazka-zsv/>

anticipace- očekávání

posilování- pomocí odměn a trestů

duchovní a materiální hodnoty, které si člověk během života osvojí, předává dalším generacím

→ následkem: vytvoření a upevnění kulturních tradic

formování stability společenského uspořádání na základě dohody

formy sociálního učení:

A.) Napodobování- nejstarší forma učení (řeč, mimika, trávení volného času)

Ize takto převzít způsob života a chování k ostatním lidem

zpravidla napodobuje lidi nebo skupiny z blízkého okolí

B.) Sociální zpevnování- založeno na odměnách a trestech
jednotlivec ovlivněn také očekáváním druhých

C.) Identifikace- ztotožněnís osobou, k níž má jedinec kladný vztah
převzetí způsobu chování a jednání modelu
prostředek sebeřízeí a sebevýchovy

Vztahy mezi lidmi- člověk se během socializace stává členem různých skupin, komunikuje s lidmi a spolupracuje s nimi, postupně přejímá jejich sociální role a pozice.

Sociální percepce= poznávání druhých

-poznávající člověk usuzuje v vnějších projevu druhého jeho vnitřní psychické charakteristiky a odhaduje je aby mohl lépe reagovat

-naše chování k lidem ovlivňuje to, co si o nich myslíme a jak je vnímáme (náš názor)

-na druhém nás zajímá verbální i neverbální projev- z neverbálního se dá vyčíst co člověk prožívá (soustředí se plně na verbální komunikace a často si neuvědomuje neverbální projevy)

Chyby v sociální percepci:

A.) Haló efekt- necháme se unést jedním nápadným rysem a podle něj pak stejně negativně či pozitivně posuzujeme i ty ostatní (např. Někdo se dopustil trestného činu= předpoklad špatných vlastností)

B.) Logické chyby- na základě každodenních zkušeností se domníváme, že některé vlastnosti spolu souvisí (tlustý člověk je líný) Tato zobecnění však mohou být chybná

C.) Vliv sociálního postavení- známe postavení posuzovaného- neprávem mu připisujeme vlastnosti, které by tyto lidé měli mít (policista, soudce..)

D.) Stereotypie a předsudky- obvykle mezi skupinami dochází ke hrubému zjednodušení- všem členům skupiny připisujeme stejné vlastnosti i přes to, že individuálně mohou být odlišní (Romové)
těžko se mění různými argumenty

SKUPINA

Obyvatelstvo: určité množství lidí, kteří žijí na určitém území

| Strana 5 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/clovek-jako-soucast-spolecnosti-maturitni-otazka-zsv/>

dělní skupin a útvarů:

A.) KATEGORIE (stabilní)- společné znaky (barva očí, krevní skupina)
nevědomá příslušnost → žádné kontakty

B.) AGREGÁTY (dočasné)- souhrn osob se společnými znaky , nemají silnou strukturu
náhodné- prostorová blízkost, náhodné vytvoření
typ. shluky- např. kolem dopravní nehody
rezidenční agr.- např. lidé v určité lokalitě
aktivní= DAVY- shromáždění více lidí v určitém prostoru umožňující bezprostřední blízkost
(náměstí) spojuje je zájem o určitý problém, ideologii, věc
davové chování: člověka omezuje pouze individuální rozum, převahu získávají primitivní
emoce, instinkty, člověk napodobuje druhé, pocit sounáležitosti, moci a bezpečí a
beztrestnosti
davová psychóza- často ovládá dav, rozhodující je role vůdců (iniciátorů)
dělení davů: panické
expresivní- vyjádření nesouhlasu (demonstrace), smutku (pohřeb), oslavy
agresivní- rebelující (vzpouza), získávací (rabování), ničící (destrukce)
terorizující- rasová napadání
receptivní- nejčastěji publikum- tedy lidé přijímající stejné podněty
shromážděné: kromě předávaných podmětů působí i přítomnost druhých (prvky davu)
neshromážděné: zážitky vznikají na stejném místě ale v různém čase (muzea)

C.) SOCIÁLNÍ SKUPINA- společný cíl nebo zájem, vlastní pravidla a hierarchie (dělení pozic a rolí)

a.) podle vnitřních znaků skupin

primární- začíná socializace, rozhodující vliv na jedince (rodina, intimní vztahy)

sekundární- pokračuje socializace, členové v méně osobních vztazích (třída, zaměstnání)

referenční- s touto skupinou vždy porovnáváme sami sebe a ostatní, snažíme se v ní být

| Strana 6 | Odkaz:

<https://studijni-svet.cz/clovek-jako-soucast-spolecnosti-maturitni-otazka-zsv/>

b.) podle způsobu vzniku

formální- sestavená záměrně (tým, třída)

neformální- na základě přátelství

c.) podle velikosti

malá- 3-20 členů, bezprostřední interakce

velká- nad 50 členů- stát, firma..

d.) podle trvání skupiny

dočasné, krátkodobé- pro dosažení cíle

trvalejší- školní třída, pracovní kolektiv

stále- církve, přátelé, bydliště

e.) podle typu členství

dobrovolné x vynucené

Sociální role

způsob chování, které se od nás jako od nositelů určité společenské pozice očekává

každý je členem nějaké skupiny

společenská role je způsob našeho jednání, které je od ostatních členů za určité situace očekáváno

skupinové- vedoucí kroužku, fanoušek

individuální- role syna, matky..

některé se vzájemně prolínají- matka a učitelka zároveň

některé se vzájemně vylučují- sporovec a rozmazlenec

některé jsou nucené- člověk určitého stáří

některé si můžeme volit- zaměstnání

některé existují v zájemné spojitosti- učitel x žák, otec x syn

1.) kátkodobé (návštěvník divadla)

2.) dlouhodobé (trvalé role- matka)

vztah k roli:

ztotožnění

odmítnutí

distanc (člověk plní roli ale vnitřně s ní nesouhlasí)